

VEGYESEK.

— **Kármán Mór ünneplése.** Folyó évi február hó 26-án volt negyven esztendeje, hogy a Magyar Pædagogiai Társaság al-elnöke, a magyar tudományosság dísze *Kármán Mór* a budapesti tudományegyetemen hirdeti filozófiai és pedagógiai elveit, s osztogatja tudománya gazdag és kifogyhatatlan kincseit.

Tanítványai, a régiek és a mostaniai, megemlékeztek erről az évfordulóról s fölhasználták az alkalmat arra, hogy meleg ovációt rendezzenek a mesternek, a «Præceptor Hungariæ»-nek, mint őt egyik kedves tanítványa nevezi. Az ünneplés *Kármán Mór* egy rendes ethikai óráján történt. Február 26-án kedden d. e. 12—1-ig a jelenlegi hallgatók közé oda vegyültek a régiek is, s csatlakoztak *Kármán Mór* tisztelői is.

Ott ültek az első padokban: *Lukács György* volt kultuszminiszter, *Molnár Viktor* ny. államtitkár, *Beöthy Zsolt*, *Marczali Henrik*, *Négyesy László*, *Alexics György*, *Riedl Frigyes*, *Simonyi Zsigmond*, *Alexander Bernát*, *Goldzieher Ignác*, *Mahler Ede*, *Bánóczi József*, *Petz Gedeon*, *Beke Manó* egyetemi tanárok, *Körösi Henrik* és *Petri Mór* kir. tanfelügyelők, *Wagner Alajos* nyugalmazott főigazgató, *Téglás Gábor* ny. főigazgató, *Demeczky Mihály* udvari tanácsos, *Badits Ferenc* gyakorlógimnáziumi igazgató, *Waldapfel János* gyakorlógimnáziumi tanár, *Himpfner Béla* igazgató, *Weszely Ödön* fővárosi középiskolai igazgató, *Demkó Kálmán* nyugalmazott igazgató, a gyakorló főgimnázium tanári kara testületileg s régi tanítványai számosan. A belépő professzort hosszas taps fogadta.

Az éljenzés lecsillapultával *Csorba Ferenc dr.* miniszteri tanácsos lépett a katedra elé s lelkes beszédben üdvözölte *Kármán Mór*t régi tanítványai nevében. Majd *Beke Manó* ezidei filozófiai kari dékán lépett a jubiláns elé s üdvözölte őt úgy a maga, mint a tudományegyetem bölcsészeti kara nevében. Kiemelte beszédében *Kármán Mór* nagy tudását, éles judiciumát és bölcsességét, mely a vele érintkezők lelkében mély nyomokat hagyott. Utána *Kármán Mór* mondta el válaszáat, eleinte küzdve a meghatottsággal, majd egyre növekedő hevüléssel, ahogy tanítványai megszokták tőle.

Elmondta válaszában, hogy egész életében tanított, s legfőbb gyönyörűsége a tanítás volt. Ideálokat szolgált, melyek ma mintha eltűnőben volnának. Pedig csak az a nemzet tölti be mint nemzet történeti hivatását, mely ethikai célokat szolgál. Arra törekedett, hogy tudatosá tegye, segítsen fölismerni a nemzet történeti hivatását. Köszönő szavát zajos ováció követte.

Ezután Kármán megtartotta ethikai óráját, melyet a jubileumra egybegyűlt közönség együtt hallgatott végig a jelenlegi hallgatókkal.

Kármán valóban oly tudós egyéniség, kit tisztel a múlt és a jelen, s tisztelni fog mindenkor a jövő is.

E helyen is csak annak a jó kívánságunknak adhatunk kifejezést, hogy Kármán Mór még sokáig működjék a magyar tudomány gyarapodására és díszére.

*

Gyógypedagógiai szanatórium. Viszonyaink fejlődésének örvendetes jele, hogy a magánvállalkozás is kezd segítségére lenni az államnak olyan intézmények létesítésében, amelyek feladata a rendes iskolai vagy családi nevelésre nem alkalmas gyermekek nevelése. A címben írt intézet (Budapest, Zugliget, Remete-út 18. sz.) az ideges, testileg vagy szellemileg gyenge, beszédhibás, ösztönszerű kártevő, vagy más okból nehezen nevelhető gyermekek gyógyítását és nevelését tűzte ki feladatául. Az intézet főleg két dologban tér el a meglevő intézményektől. Ez az első ilyenmű intézet, amely leányokat is felvesz bennlakásra és amely feladatai közül a gyógyító feladatot tartja előbbrevalónak. A szükséghez és lehetőséghez mérten — ha a gyermek testi-lelki állapota megengedi — nyújt a kiseddóvó, az elemi iskola vagy a középiskola követelményeinek megfelelő oktatást is, egyébként pedig kézügyességi gyakorlatokkal és tornával foglalkoztatja a gyermekeket. Az intézet vezetője Dósainé Révész Margit dr., Ranschburg Pál tanítványa, aki éveken keresztül foglalkozott pszichopatológiával és az irodalomban is jó nevet szerzett magának. Ez remélni engedi, hogy az intézet szép sikerrel fog működni.

*

Institut Pédagogique International. Ezen a címen francia tanítóférfiak kezdeményezésére társaság alakult, amelynek célja a nevelés és oktatás terén felmerülő eszméket nemzetközi megbeszélés tárgyává tenni, a nemzeteknek e téren való törekvéseit egymáshoz közelebb hozni. A társaság székhelyén, Caen-ben, a francia nyelv és irodalom elsajátítására tanfolyamokat tart fenn, Le Courrier címen értesítőt ad ki.

Az internacionális pedagógiai társaság, amelynek alakulása 1911 januárban történt, augusztus 10-én tartotta értekezletét, melyen

R. Moniez elnök, a caen-i akadémia rektora és E. Lebonnois a társaság titkára, fejtették ki az intézet feladatait. A nemzetközi választmányban helyet foglaló kiváló egyének és a társaság helyes szervezete előre is sikert biztosítanak. A társaság életrevalóságát az bizonyítja legjobban, hogy rövid fennállása mellett máris félezer tagja van.

A társaságnak tagja lehet minden pedagógus, kinek néhány évi gyakorlata van a tanítás terén. A tagokat ajánlatra az igazgatótanács és a választmány veszi fel.

Az I. P. I. a nyári szünetben tagjai részére különféle tanfolyamokat tart és a tanfolyam elvégzéséről diplomát ad. Évente internacionális pedagógiai kongresszust tervez. Tervben van ezenkívül egy hatalmas műnek a kiadása, mely magában foglalná a mai nemzetek közoktatásügyének ismertetését. A társaság folyóirata, a Courrier útján csatlakozásra szólítja fel erre a munkára a tagokat, közreműködésüket kérve. A folyóirat részére elfogadnak dolgozatokat francia, angol, olasz és német nyelven.

Az I. P. I. tagjai: 1. les membres fondateurs, 2. les membres actifs, 3. les membres honoraires. A tagoknak joguk van résztvenni a tanácskozásokon és a kongresszusokon, résztvehetnek a tanfolyamokon és használhatják a társaságnak könyvtárát. Az évi tagsági díj két frank a rendes tagok részére.

Az I. P. I. titkári hivatalának címe: E. Lebonnois, 16, Rue Guilbert, Caen.

Gyulai Aladár.

*

— **A Gyermektanulmányi Múzeum pedagógiai osztálya.** (Felhívás). A Gyermektanulmányi Múzeum elnöksége a múzeum *pedagógiai osztályának felállítása* alkalmával a következő kérelemmel fordul a magyar pedagógusokhoz:

A Gyermektanulmányi Múzeum szervezésében a kitűzött tudományos cél mellett tekintettel voltunk az ilyen tudományos intézménnyel szemben támasztható gyakorlati követelményekre, mert tudjuk, hogy Múzeumunk hivatását a pedagógiai életben csak akkor fogja megfelelő mértékben betölteni, ha szoros összeköttetést keres és tart fenn a folyton fejlődő pedagógiai élettel. A Gyermektanulmányi Múzeum osztályainak megállapításakor tehát nemcsak a gyermektanulmányi és néprajzi főirányokra voltunk tekintettel, hanem az előbb említett gyakorlati ok készített bennünket *önálló pedagógiai osztály* létesítésére is.

Múzeumunk gyermektanulmányi és néprajzi osztályait megalapítván, elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy a pedagógiai osztály felállítására, illetőleg fejlesztésére is szélesebb körű intézkedéseket

tegyünk. Ez irányban kérő szavunkkal hazai pedagógusainkat bizalommal keressük fel.

A Gyermektanulmányi Múzeum pedagógiai osztályának főfeladata mindazon újabb kísérletek és eredmények tanulságos bemutatása, amelyekkel egyes pedagógusok a nevelés és oktatás egyes problémáit gyermektanulmányi alapon óhajtják megoldani. Ilyen, például, hogy csak egy fontos problémát emeljünk ki, a tanulók alkotó tevékenységének felhasználása az egyes tantárgyak, mint pl. a nyelvtan, a történet, a természetrajz, fizika, földrajz, számtan, mértan stb. keretében. Szóval, *célunk oly pedagógiai múzeum szervezése, amelynek feladata nem az oktatástani eszközök, gépek, hanem a gyermeki alkotások összegyűjtése.* A tudományos alapokon nyugvó újabb eljárások ilyen eredményeinek szemléltetésével a pedagógiai reformtörekvéseket óhajtjuk támogatni és népszerűsíteni.

A Gyermektanulmányi Múzeum pedagógiai osztályának anyaga nem szorítkozik egyes iskolafajokra, hanem felöleli a kisdednevelőintézettől a középiskola VIII. osztályával bezárólag az alsó és középfokú oktatás egész területét.

Mindezek után tisztelettel kérjük pedagógusainkat, a *kisdednevelőket, tanítókat és tanárokat*, hogy azok, akiknek akár a nevelés, akár az oktatás terén, akár általános, akár csak egyes problémára, vagy tantárgyra vonatkozó újabb és tudományos alapon nyugvó módszereik vannak, kegyeskedjenek tudomásunkra adni* s a módszereikhez tartozó gyermekalkotásokat (fogalmazványokat, rajzokat, kézimunkákat) Múzeumunk pedagógiai osztályában való elhelyezésre nekünk átengedni.

A beküldött tárgyak múzeumi feldolgozásáról, illetőleg kiállításáról az elnökség dönt.

Ezen anyag a következő két csoport valamelyikébe tartozó lehet.

Az első csoportba a tanulók azon kézimunkái, így pl. iratai, rajzai és más készítményei tartoznak, amelyeket a pedagógus felhívására, utasítására ugyan, de nem másolással készültek.

A második csoportba azok az eszközök vagy készítmények tartoznak, amelyeket a tanulók önmaguk számára terveznek és készítenek abból a célból, hogy azokat az egyes tantárgyak könnyebb megértésére, megtanulására fölhasználhassák.

Minden beküldött tárgyat el kell látni a következő adatokkal:

1. A tárgy neve, célja, használati módjának leírása.
2. A készítő (tervező) neve, életkora.
3. Milyen iskolafaj hányadik osztályába jár?

* A Gyermektanulmányi Múzeum címe: V., Mária Valéria-u. 12.

4. Kik a szülei?

Múzeumunk pedagógiai osztályában a gyűjtés korhatára a 18. életév

Kéréseinket pedagógusaink eddig tapasztalt jóindulatú figyelmébe ajánlva, maradunk

kiváló tisztelettel

Budapest, 1911. év szeptember havában

Ballai Károly,
a Gyermektanulmányi Múzeum
titkára.

Nagy László,
a Gyermektanulmányi Múzeum
elnöke.

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Hivatalos nyugtázás.

1912 jan. 3. óta a következő befizetések teljesítetttek:

Tiszteleti tagok adományai:

Burány Gergely Csorna 10 kor.

Rendes tagok adományai:

Endrei Gerzson Losonc 6 kor.

Kültagok befizetései:

1907-re: Mezey Mihály Kolozsvár.

1908-ra: Mezey Mihály Kolozsvár.

1909-re: Pákay György Kíspeszt.

1910-re: Dr. Friml Aladár Bpest. Gálffy Ignác Miskolc. Juhász János Szerencs. Kónya Sándor Karcag. Kupi Ferenc Bpest. Mike Géza Pécs. Dr. Pruzsinszky János Bpest. Sánek Samu Pécs. Schlesinger Salamon Privigyé. Dr. Sevic Milán Bécs. Simon Lajos Albertfalva.

1911-re: Dr. Ágner Lajos Bpest. Algöver Pál Csanádalberti. Barcsay József Baja. Bodnár György Szatmár. Bordán József Hetény. Buzás Jenő Kohári-Szentlőrinc. Fekete József Bpest. Dr. Friml Aladár Bpest. Garzó Berthold Bpest. Gálffy Ignác Miskolc. Gyárfás Gyula Bpest. Haraszi György Katlanfalu. Horváth Ferenc Karcag. Ince József Bpest. Juhász Balázs Orosháza. Juhász János Szerencs. Kanabé Dezső Resica. Kónya Sándor Karcag. Kövesi Jenő Temesvár. Lents János Pomáz. Mike Géza Pécs. Mohácsy István Rákospalota. Molnár Béla Pomáz. Neupauer Mihály Szepesbéla. Permayér János Szombat-hely. Romanecz Mihály Ungvár. Dr. Sevic Milán Bécs. Dr. Szabó Péter Bpest. Schlésinger Salamon Privigyé. Schultheisz Vincze Nagyszombat. Szilágyi Adolf Sopron.

1912-re: Abafi Sándor Gyula. Abszolon Mária Csurgó. Acsay Ferenc Győr. Algöver Pál Csanádalberti. Dr. Alszegehy József Bpest. Dr. Antal Géza Pápa. Bartalus András Bpest. Benedek János Bpest. Dr. Bonkálló Sándor Gyöngyös. Bordány József Hetény. Bernáth Lajos Halas. Dr. Bleyer Jakab Bpest. Dr. Bódiss Jusztin Pannonhalma. Dr.